

FOLK OG LAND

NR. 27. — 7. ARGANG

LØRDAG 6. SEPTEMBER 1958

LØSSALG 65 ØRE

POTEMKIN:

Bakgrunnen for Brynjulf Vik's sak

Dramatisk beretning om hvorledes NS-fangene ble behandlet.

Regjeringsadvokatens fullmektig prøver å dirigere vitneforklaringer.

Saken går nå til Høyesterett

Hederlige, sivile norske borgere bortført til England for å kastes i fengsel som på Terje Vigen's tid. Blant fangene som føres iland er også overrettssakfører Vik.

Overrettssakfører Brynjulf Vik, Svolve, gir ikke opp sin erstatningssak mot Staten. Den gjelder rettssikkerheten i Norge, igår, nu og for fremtiden! Den er nå forelagt Høyesterett. Det behøver ikke drøftes om raidet mot Svolve 4. mars 1941 var et utelukkende britisk — eller et britisk-norsk terror- og propagandatokt for å rette opp de daværende konjunkturer.

SVOLVÆRRAIDET GODTATT AV LONDON- REGJERINGEN

Stortingspresident Oscar Torp forklarer nemlig i bevisopptak for dommer Glad i Oslo Byrett en halv måned før sin død at han besøkte i Brixton fengsel i London 1941 en av de NS-menn som var bortført — Kaare Tolo. Tolo var tidligere en partifelle av Torp. Hver gang Torp kom til Svolve var han gjest hos Tolo. I dag er Tolo atter en skattet mann i Svolve's kommunale administrasjon. Ordrett gjengir vi fra bevisopptaket:

«Vitnet (Oscar Torp) ble av o.r.sakfører Vik meddelt at

Tolo har erklært at han spurte Torp om hvorvidt regjeringen hadde hatt noe med Svolve-raidet å gjøre, og at Torp skulle ha svart at regjeringen ikke kjente til raidet på forhånd, men at den hadde godkjent det etterpå. Vitnet (Oscar Torp) mener at det kan være riktig som Tolo har for-

klart, idet forholdet var at Svolve-raidet ble innrapportert for den norske regjering etterpå, og (rapporten) tatt til etterretning».

ADVOKAT HANS MICHELSEN

Regjeringsadvokatens fullmektig har gjentatte ganger opptrådt utiltalende i rettene i denne sak — uhøflig og arrogant. Hvor vitneprovene ikke har smakt ham, har han søkt å nikkedukke vitner — for å få forklaringene etter sitt hode. Denne mann søker på dommerstillinger. Jeg antar at han først bør bevilge seg et kursus i sømmelig oppførelsen i retten. Jeg fatter ikke at norske dommere finner seg i for åpen scene å bli manuøstert av den freidige herr Michelsen. Det er ganske infantilt når han søker å innbille dommere at det er «rettmessig» og skjer i militært nødvergeøyemed når man med svær militær makt bortfører fra Svolve en lugn sakfører som har vært passivt

(Forts. s. 2).

Tragedien Rudolf Hess

LES OM:

Vår tid's avskyeligste justismord. Side 4.

Nytt Argentinabrev. Side 5.

Aftenposten og Den blå Divisjon. Side 5.

Inkallelsene til Heimevernet Diplomatisk svar fra Generalinspektøren

Men han har intet imot å anvende dømte frontkjempere i befalsstillinger

Forbundet får fortsatt fra en rekke steder landet rundt henvendelser fra medlemmer som er innkalt til tjeneste i Heimevernet, så det ser ut til at en nå vil forsøke å tvinge gjennom en tjenestgjøring av dem som fremdeles vandrer rundt med landssvikstemplet på seg.

Som våre lesere vil huske sendte Forbundet i begynnelsen av juni måned en henvendelse til Generalinspektøren for Heimevernet og ba om nærmere opplysninger om hvorledes Heimevernets ledelse så på disse tidligere NS-folk, hvorav mange også var frontkjempere. Det ble blant annet spurt om de ville bli behandlet med den aktelse som tilkommer gode patrioter og fedrelandsforsvarere om de ville bli anvendt i stillinger (eventuelt som befal) overensstemmende med de militære kvalifikasjoner.

Da det helt til for kort tid siden ikke var kommet noe svar fra Generalinspektøren for Heimevernet, sendte Forbundet et purringsskriv, hvori det bl. a. ble anført at:

I mellomtiden fortsetter da inkallelsene, og i iallfall ett tilfelle er en av de innkalte satt under tiltale for å ha nektet å utføre denne tjeneste. Det er under disse omstendigheter meget beklagelig at det ikke foreligger noe svar på henvendelsen, idet et slikt svar (eller for den saks skyld kanskje også ikke noe svar) er et viktig dokument i eventuelle kommende rettssaker.

Fra generalinspektøren innløp det så følgende skriv, dattert 26. august 1958:

Tidligere NS-medlemmer og frontkjempere i Heimevernet.

Jeg beklager at svaret på Deres henvendelse er blitt forsinket. Jeg ser det slik at tidligere NS-medlemmer og frontkjem-

pere som er funnet verdige til å tjenestgjøre i rikets krigsmakt må behandles på like fot med andre. Jeg er ikke kjent med at man på noe annet ansvarlig hold i Heimevernet er av en annen oppfatning.

Når det gjelder bruken av HV-folk, går vi etter prinsippet «rett mann på rett plass» så langt dette er praktisk mulig. Dette gjelder også tidligere frontkjempere.

Jeg har ikke gitt ut noe direktiv om anvendelse av tidligere frontkjempere i befalsstillinger. Dette er et spørsmål som det høver best å løse lokalt. Tidligere frontkjempere vil ha samme mulighet som andre til å bli befal under forutsetning av at de blir bragt i forslag av områdesjef eller tilitsmannsutvalg.

O. J. Bangstad (sign).
Oberst/GIHV

Dette er jo et meget diplomatisk svar, som ikke egentlig løser det foreliggende problem for dem som ikke vet

Forts. s. 8.

Kongekronikør med lady

Se lederen side 3!

Det tyske Handelskammer i Norge

Over 500 norske deltakere i dette tysk-norske samarbeid viste at Norge ikke var krigsdeltaker etter 10. juni 1940, og at enhver fritt kunne kontrahere med tyskerne ifølge Industriforbundets veiledninger ved fhv. regjeringsadvokat Kristen Johanssen.

«Det tyske Handelskammer i Norge ble stiftet i går», skriver Pritt Folk 20./11. 1940. Handelskammeret ble stiftet med ialt 800 medlemmer. Avisen brakte bilde over 4 spalter, «til høyre sees kammerets visepresident, direktør Heyerdahl».

Handelskammerets presidentkap omfattet følgende andre norske navn: Dir. Fr. Andersen, Stavanger Elektro Stålverk, dir. Fr. H. Behrens, A/S Sydvaranger, Bankdirektør O. Evensen, Den Norske Creditbank Oslo. Direktør Th. S. Falck jr., Det Bergenske Dampskibsselskab, Bergen. Direktør O. Fermann, Sjursøya Kull og Koks A/S Oslo. Direktør Hans Th. Kiær, And. H. Kiær & Co. Ltd. Fredrikstad. Direktør Thorry Kiær, Orkla Grube-Aktiebolag, Løkken Verk. Grosserer Th. Mowinckel, Oslo. Generalkonsul P. M. Røwde, Oslo.

Til medlemmer av kontrollutvalget valgtes direktør H. B. Holta, Notodden. Direktør Johs. Gahr, dir. O. Albrecht, United Sardines Factories A.S, Bergen.

Vi skal senere bringe fortegnelse over alle de norske medlemmer, som besynderlig nok også omfatter en rekke personer som nå synes å mene at Norge var i krig med Tyskland dengang dette samarbeide pågikk!

70 ÅR

Tirsdag den 9. sept. fyller Hjørdis Norli, Mossevegen 67, 70 år. Det er sikkert mange som blir fylt av inderlig godhet og takknemlighet, når de nå plutselig står ansikt til ansikt med dette faktum.

Uttrykket «strålende menneske» kan misbrukes. I dette tilfelle går jeg ikke av veien for å bruke det. Ikke fordi at hun selv noen sinne har gjort noe som helst for å virke slik. For noe stort mer enkelt og naturlig og liketil enn Hjørdis Norli kan vanskelig tenkes. Men det dype og rette livsinnhold som ligger i uttrykket, det eier hun. Det har hun fått ved arv, ved oppdragelse eller ved sinnets forvandling der som en modningsprosess foregår hos mennesker som elsker det gode og jager etter det. Det som gir sinnet ro, balanse og kvalitet. Og som avspeller seg i det ytre, i dets vesen og handlinger. Den dype grunn

Astrid Berge:

«Mens kørset stod skjult»

Ovennevnte bok som forfatterinnen har utgitt på eget forlag, handler om tiden under og like etter den siste store krig. Den skildrer inngående forholdene på et lite sted, slik at en blir kjent med menneskene der. Slik var det jo nettopp på mindre steder hvor alle kjenner alle og hvor alt blir kritisert og sladret om. Mens alle slags rykter har god grobunn. Folk levet forholdsvis lykkelige og hadde det bra til krigen kom. De forandringer den førte med seg gjorde det mere og mere vanskelig og innviklet for så mange. Skillet mellom menneskene, som etter hvert blir delt i to stridende grupper, utdypes mere og mere, misforståelser, løgn og intriger kommer til og det går hardt ut over mange. Særlig rammes de beste av bokens hovedpersoner og livet blir nærmest ødelagt for dem. Litt god vilje og litt mere evne til forståelse kunne ha spart disse mennesker for meget ondt. Slik boken skildrer de enkeltes livssyn og menneskelige svakheter, er den meget lærerik og har en misjon å gjøre hos alle dem som ønsker å dømme objektivt, som tør ha en selvstendig mening og vedkjenne seg den.

Slik forholdene er skildret på dette lille sted boken handler om, slik var det vel nesten over alt i landet ellers også, så mange vil vel synes de kjenner både situasjonene og enkelte av menneskeskjebnene igjen.

Boken er lettlest og spennende, og anbefales på det beste.

Idunna M.

Jeg er bekymret for vår store nasjons sikkerhet, ikke så meget på grunn av potensiell trussel utenfra, men på grunn av de lumske krefter innenfor murene. . . . .
General Douglas MacArthur (1951).

til dette indre vesens sjarm og godhet har Paulus tegnet for oss i disse vakre ordene fra 2. Kor. 4, 6: «Ti Gud som bød at lys skulle skinne fram av mørke, han er den som også har latt det skinne i våre hjerter, for at kunnskapen om Guds herlighet i Jesu Kristi åsyn skulle stråle frem for oss». Det er da man blir et «strålende menneske» i dette ordets rette og egentligste betydning. Og denne dype grunn avleirer seg og avsetter seg i de egenskaper som,

SVOLVÆRRAIDET

(Forts. fra s. 1).

medlem av NS i noen måneder, og som grunnet den forfattede voldshandling, ikke engang har hatt sjanse til å melde seg ut i god tid om han hadde villet. Skal den lille mann bære skaden ved bortførelse og innesperring? Eller skal erstatningen legges der hvor man godtok Svolveærraidet? Svaret synes ikke tvilsomt. Vi får håpe at regjeringsadvokatens fullmektig iallfall i Høyesterett lærer MORES — på den ene og på den annen måte.

Lofoten herredsrett «finner det bevist at han har vært passivt medlem av NS fra desember 1940 til han i mars 1941 ble ført til England».

VIKS BERETNING OM BORTFØRELSEN

Fra Brynjulf Viks dramatiske forklaring i retten om bortførelsen gjengir vi vesentlig fra Vesterålens Avis:

Deretter ble ordet gitt til Brynjulf Vik som i store trekk redegjorde for hendelsesforløpet i saken siden det berømmelige Lofotraidet den 4. mars 1941, da han og 11 andre ble arrestert og tvangs-evakuert til engelsk fengsel. I operasjonen deltok 54 nordmenn som var tilsluttet de norske styrker i England.

Dagen før hadde Vik hørt at det skulle være sagt på gaten at «imorgen kommer de», og for sin families skyld fant han det da sikrest å evakuere til sin hytte i Kongsmarka, noen få kilometer fra Svolveær, den 4. mars. — Invasjonstroppene var da alt kommet, og på veien oppover tok han med seg sine 3 barn hvorav den eldste var 12 år. Han ble stoppet på veien av soldater, men fikk gå videre. Senere kom imidlertid en norsk politimann og to soldater til hytten og arresterte ham. På veien til Svolveær møtte de Viks hustru som fikk et sjokk som senere fikk alvorlige følger for henne.

stråler frem som frukten av dette indre vesens uimotståelige dynamiske kraft. La meg i denne forbindelse få peke på bare to ting som mange mennesker vil være Hjørdis Norli usigelig takknemlig for bare fra de senere år. I sin tale om dommens dag og om de ting som veier der, sier Jesus iflg. Matt. 25, 36: «Jeg var syk, og I så til meg, jeg

(Forts. s. 7).

VARAMANN I FATTIGSTYRET

Deretter måtte han gå spissrotgang nedover mot Kjølelagret og ombord i fangebåten «Queen Emma». Han ble forhørt av en offiser med det norske flagg på armen, og denne spurte ham inngående om han var ordfører, viseordfører eller noe lignende. Vik svarte at dersom det kunne interessere så var han varamann til fattigstyret. Det var hans eneste kommunale verv. Vik hadde forresten inntrykk av at denne offiseren var mest interessert i 4 whiskyflasker han gikk og bar på. Senere hadde Vik fått høre at han egentlig ikke skulle ha vært arrestert, men at han ble det allikevel på grunn av sine arrogante svar!

Ombord i «Queen Emma» ble fangene plassert på dørken i det underste lasterom og der måtte de oppholde seg i 2—3 døgn. Det dreiet seg om flere hundre nordmenn og tyskere.

Da transporten kom til Scapa Flow ble fangene bundet for øynene og «måtte gå i land som noen andre blindinger». De ble ført til et ungdomshus hvor vaktsovdattene drev og siktet på fangene mens de spiste.

SPYTTE I ANSIKTET

Ved ankomsten til London ble de fotografert i sin van-skjøtsel, og mens tilstedeværende nordmenn hånte dem og spyttet på dem ble de ført inn i en politibil og kjørt til fengslet hvor de ble sendt på hodet inn i et lite bur! Alt ble tatt fra dem, ringer, ur osv., og de måtte sove på gulvet. — Dagen etter ble de satt i eneseller med utbombe-vinduer. Der var skittent og fælt. Den første dagen fikk Vik en fangevokter som ikke var så liten av en bølge, men etter klage ble han utskiftet med en mere menneskelig.

INNELAST UNDER «BLITZEN»

— I dette forferdelige fengslet måtte vi så sitte ut mars måned, sa Vik videre, mens bombene suste ned over oss og hele London.

— Senere kom vi til en katolsk pikeskole hvor det kanskje kunne ha vært bra, dersom det ikke hadde vært så overfylt.

Dessuten var maten knapp, bare et par skiver brød pr. dag og lite til middag. Jeg kan fortelle at jeg på 3 uker gikk 20 kilo ned i vekt. At soldatene forsynte seg av vår mat, er jeg ikke i tvil om.

— Den 17. april var det et forferdelig bombeangrep, og bombene falt så nær at kjellerne ble fylt av grus. I minst 100 redselsfulle netter lå jeg og ventet på døden i den tiden!

— Denne behandling av fangene strider etter min mening mot Genferkonvensjonen der det heter at fanger skal føres ut av krigsområdet øyeblikkelig. Ingen vil vel benekte at London den gang var et typisk krigsområde!

Om behandlingen ellers fortalte Vik at da en fange i sinnsforvirring forsøkte å ta seg av dage ved å skjære av pulsåren, ble de andre straffet for sabotasje, og de ble igjen isolert.

Fangene ble i begynnelsen av mai avhørt av representanter for den norske Londonregjering, bl. a. av overrettssakfører Melander.

PAVEN HJALP

— Heldigvis, sa Vik, var det en katolikk iblant oss. Han kom i forbindelse med den pavelige Nuntius og da denne erklærte at han ville bringe saken inn for Paven ble det endelig besluttet at vi skulle føres bort fra London. Den risken ville de ikke ta!

I denne forbindelse kan det ha sin interesse å nevne at fangene i denne redselstid ble oppsøkt av en representant for de britiske myndigheter, som ville ha dem til å underskrive en erklæring om at de var kommet til England frivillig. Britisk lov hjemlet nemlig naturligvis ingen adgang til slike bortførelser kfr. Habeas Corpus act. Da fangene nektet å underskrive laget Churchill en «anordning».

Til å begynne med ble fangene anbragt på Isle of Man i byen Peel. De hadde det her mere fritt og fikk gå ut på gårdsarbeide. Politiet dernede uttalte at det var de beste fanger de noengang hadde hatt.

— Gjennom Røde Kors fikk jeg triste opplysninger hjemmefra, fortalte Vik videre — To av mine brødre var døde og senere døde også min far. Min hustru ble innlagt på sykehus og barna bortsatt. Vi hadde det ikke godt. Vi gikk som skygger, bleke og forvirret og led av hukommelses-tap. Dette bedret seg dog heldigvis senere.

Fangene ble i denne leiren til 16. august 1945, da de via Edinburg ble transportert hjem med «Stavangerfjord».

De norske aviser skrev den gang at det med båten fulgte 700 minus 32 quislinger.

Forts. s. 6

Håkon Meyer:

Fra Karl Marx til Nikita Krusjtsjov

III.

Lenins første regjering var imidlertid en koalisjonsregjering. Der hadde i Russland vært en mengde revolusjonære grupper og partier og Lenin samlet om seg representanter for dem, som i denne situasjonen var rede til å ta kampen for sosialismen d. v. s. mot den borgerlig-parlamentariske republikken, som man etter revolusjonen hadde antatt skulle bli resultatet. Avgjørende ble det da, at de som fulgte Lenin også var rede til å hindre den konstituerende nasjonalforsamlingen fra å tre sammen og med makt tvang den til oppløsning. Dermed ble statsmakten flyttet over i sovjetenes hender, d. v. s. i arbeider-, bonde- og soldaterrådernes hender. Praktisk betød det, at den reelle politiske makten overgikk fra en front av borgerlig-liberale, sosialdemokrater, høyre-sosialrevolusjonære m. fl. til en koalisjon av bolsjevik, venstre-sosialrevolusjonære, internasjonale. Forutsetningen for at dette kunne skje var, at man hadde maktmidler til aksjonen. Det var disse militære maktmidler Leo Trotsky organiserte og stilte til disposisjon. Han hadde forøvrig vært ordfører i Petersburgs sovjet allerede under revolusjonen 1905. Men han var ingen gammel-bolsjevik.

Med andre ord: det var ikke spørsmål om hvem som kunne samle et mer eller mindre fiktivt flertall innen de arbeidende masser som nå sprengte alle gamle politiske og økonomiske former. Det var spørsmålet om hvem som hadde makt og mot til å tilrive seg ledelser i en avgjørende situasjon. Det var for slike oppgaver Lenin hadde bygget sitt parti.

Men det varte ikke lenge før det ble nødvendig å konsolidere den nye makten innad. Koalisjoner forutsetter at der finnes flere partientra som skal beslutte uavhengig av hverandre, d. v. s. der etableres flere autoriteter, som uunngåelig kommer i konflikt med hverandre. Koalisjonen mellom bolsjevikene og de venstre - sosialrevolusjonære oppløstes under åpen og vepnet strid. Den tok bare et par dager, men dermed var fiendskap trått i samarbeidets sted, det venstre-revolusjonære parti var varg i veum, et statsfiendtlig, revolusjonsfiendtlig parti.

Under slike stridigheter og med den oppgave for partiet, å holde seg ved makten under borgerkrig og kaos, skaptes det egentlige kommunistiske partiet og samtidig læren om partiet. Det skulle

Glem ikke Forbundet!

Forbundet minner om de sirkulærskrivelser som ble sendt ut til medlemmer og stønadsgivere for noen tid siden. Det er et viktig arbeide Forbundet holder gående, selv om det ikke alltid gjør så meget av seg utadtil, og det er det eneste organ som med autoritet kan opptre på de domfelles vegne. Men skal arbeidet kunne holdes gående trenges det penger.

Vi ber derfor dem som ennå ikke har ydet sin tribut om ikke å glemme oss i år heller. Det er vel ikke så lett for penger lenger, men stryk ikke støtten til Forbundet! Det som forsømmes nå kan ikke bygges opp igjen.

Gjør din plikt — idag!

Kassereren.

ikke bare være rede til å ta ledelsen, nei, det var det eneste som var berettiget til å ta ledelsen, alle som ikke stilte seg loyale og underordnet seg, var kontrarevolusjonære fiender av staten. Opp av ytre og indre kamper vokste diktaturstaten, hvis ubetingede ledelse lå i partiets hender. Herav vokste frem en rekke problemer: partiets makt i forhold til militærvesenet, dets maktoverfagbevegelsen, dets maktorganisasjon på den fiendtlige landsbygden, dets ubetingede makt innen statsbyråkratiet etc. Partiet ble en pyramide: og medlemsmassen i bunnen hadde etterhånden liten eller ingen makt og kontroll over den toppen som samlet seg om den sterkeste personlige partiautoriteten. Partiet hadde det ubetingede maktmonopol, partiet var den ubetingede autoritet.

Slik ble den logiske konsekvens av Lenins lære. Etterhvert som den kommunistiske bevegelsen ble utbygget internasjonalt, ble dette dogme om partiets organisasjon og oppgave, dets forhold til massene, til organisasjonene, til staten gjeldende for alle partier og for forholdet mellom det russiske parti og partiene utenfor Russland.

Lenin var ingen motstander av terror som kampmiddel. Men hans periode var karakterisert av, at han ikke vendte terror innover i sitt eget parti. Han var hensynsløst grov og uforskammet mot dem, som ikke aksepterte hans oppfatninger. Men personlig var han fordringsløs, hjelpsom, omtenkstom venn. Han var en kompromissløs motstander, men sine venners beste venn, elsket og respektert.

Det grunnlag som Marx

Vår tids avskyeligste justismord

Sannheten om Rudolf Hess og hans flukt

Den som fulgte litt med bak kulissene våren 1941 da Rudolf Hess foretok sin flukt til England, vil vite at den tyske ledelse var sterkt i villrede med hvorledes den skulle forklare — eller eventuelt bortforklare — det som var hendt. Det var jo også ganske fantastisk dette at Førerens stedfortreder plutselig dumpet ned i fallskjem i England. Forvirringen gjenspeilet seg naturligvis også her i Norge. Den tyske Presseabteilung — som sannelig ikke hadde oppfunnet kruttet — stoppet til å begynne med enhver omtale av saken, så lanserte den en forklaring som skulle brukes, men før den rakk ut kom det en ny før den offisielle tyske versjon endelig ble klarlagt. I denne forbindelse kan det ha sin interesse å nevne en pussig liten historie med Knut Hamsun. Straks etter at den første melding om Hess' flukt til England kom, sendte Hamsun en artikkel til «Fritt Folk» om affæren, men da innholdet var sterkt i strid med det som tyskerne hadde tillatt å offentliggjøre om saken, måtte redaksjonen så skånsomt som mulig meddele Hamsun at det dessverre ikke var mulig å offentliggjøre det han hadde skrevet, da det var i strid med de tyske direktiver. Bladet fikk et harmdirrende svar fra Hamsun, som gjerne ville vite hva det var for slags tyskere som våget å sensurere Knut Hamsun! Men denne sak har også alvorligere aspekter, fordi fortsettelsen av av den avslører vår tids avskyeligste justismord. Ennå 17 år etter den dumdristige flukt med sikte på å skape en forståelse mellom England og Tyskland for hele Europa gikk under, sitter Rudolf Hess innesperret under de mest nedverdiggende forhold. Forståelsen av den forbrytelsen som er begått mot Hess begynner å spire frem overalt, både i England, USA og i det nøytrale utland. I Sverige har til og med en krets mennesker foreslått «krigsforbryteren» Rudolf Hess til Nobels fredspris. Vi gir ellers i dag ordet til det amerikanske blad «Common Sense»:

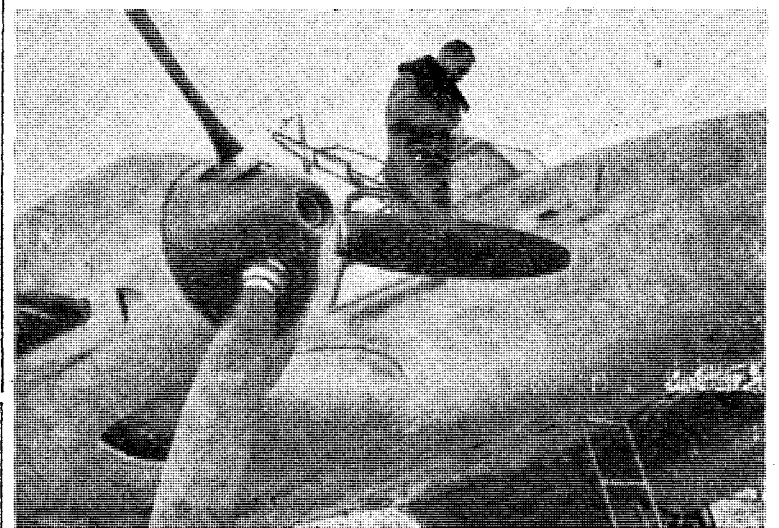
Våren 1941, for 17 år siden,

hadde Adolf Hitler planene ferdig med hensyn til invasjonen i Sovjet-Russland. Bare noen få utvalgte blant Tysklands aller øverste ledere viste om disse planene. Blant denne elite var partilederen, nestføreren Rudolf Hess, en av de menn som Hitler fullt ut stolte på. Hess forsto betydningen av dette angrepet og visste at utfallet av denne kampen ville være avgjørende for hele den vestlige sivilisasjon. Og han skjønnte også at Tyskland ikke alene ville være istand til å erobre Sovjets veldige asiatiske landområder. Han innså også det vanvittige i en krig mellom Tys-

land og England. Men hvorledes skulle man kunne få i stand en forståelse mellom disse to store nasjonene før det ble for sent?

I mere enn ett år hadde Hess grublet over en måte å få gjort ende på fiendtlighetene mellom England og Tyskland på, og var til sist kommet til den slutning at bare den mest drastiske og fryktesløse aksjon kunne ha noen sjanse til å lykkes. Hess ble overbevist om at bare hvis en ansvarlig tysk statsmann på aller høyeste plan ville være villig til selv å bære en umåtelig risiko, kunne det tenkes noen mulighet for en forsoning. Hess var rede til

Forts. s. 8.

Rudolf Hess i sitt fly før starten.

«De 62» setter hardt mot hardt «Aftenpostens» siste bidrag

Nye avsløringer om kupplanene og oljeforhandlingene

Guatemalas president gjør personlig opp med falskmelderne

Argentئابrev fra FOLK OG LAND's korrespondent

Buenos Aires, 20. aug.

«De 62» argentinske fagorganisasjoner har nettopp avholdt generalforsamling i Buenos Aires.

Viktigste punkt på møteprogrammet var drøftelsen av den politiske legestreik som nå i lengre tid har pågått ved de offentlige gratishospitaller, i sin tid opprettet av Peronregimet for den ubemidlede del av befolkningen. Streiken ble imidlertid opphevet under den store flomkatastrofens krisetilstand forleden, men fortsatte senere over hele republikken i total form av de 5000 leger som er tilknyttet Confederacion Gremial Medica. Meget tyder på at dette mislykkede kup-eventyr vil dø bort i løpet av denne uke.

Gorilla-lederne for dette fagforbund har ført streiken så vidt som til å lukke hospitalene helt og holdent og å nekte å yte legehjelp i noe som helst tilfelle, hvilket naturligvis har utløst en voldsom reaksjon av harme blant folket, og uvilkårlig ledet tanken hen på statlig eller militær intervensjon i saken. Det var nettopp dithen gorillaene i komplottet ønsket å lede utviklingen. Men — da regnet de ikke med los muchachos peronistas!

«De 62»s generalforsamling åpnet i en meget løftet stemning ved nyhetene om at tallrike polioklinikker i republikken, tilhørende jernbanearbeidersyndikatene, er blitt stormet og besatt av syndikatenes medlemmer og åpnet under nye leger. Mens forsamlingen satt i sine drøftelser innløp det også meldinger om at befolkningen selv hadde okkupert sine polioklinikker i Lanus og Aveilameda, to store industri og arbeiderstrøk ved Buenos Aires. Okkupasjonen foregikk under begeistrede leve-Peron-rop og avsyngelse av nasjonalsangen. Leger fra Centro Medico del Buenos Aires, som plutselig kom tilstede og erklærte at de stilte seg til disposisjon, ble møtt med stormende begeistring av forsamlingen, som spontant reiste seg og applauderte de lojale leger.

Det ble opplyst at medlemmene av elektrisitetsyndikatet i Buenos Aires har stoppet strømmen for de leger som befinner seg i streik. Likeledes akter telefonistene å gå

Såret Aramburu

til avstengning av deres telefoner.

Arbeidernes krav.

En delegasjon fra forsamlingen oppsøkte senere president Frondizi i Casa Rosada og forela ham arbeiderorganisasjonens problemer. Frondizi talte mann til mann med delegasjonens medlemmer, og sa seg enig i at fagforeningene selv tar de forholdsregler de finner nødvendige for å få slutt på den nåværende uutholdelige situasjon i deres sosiale service.

De høye leveomkostninger ble så drøftet. Presidenten stilte seg skeptisk overfor mu-

FOLK OG LAND's boktjeneste

Vi viser til annonse på side 7.

Da det har vist seg både tungvint og venskelig for våre lesere å skaffe seg den slags bøker som makthaverne ikke ønsker lest i Norge, har Folk og Land i samarbeid med det tyske Druffel-Verlag bestemt seg for å starte en Boktjeneste.

Vi holder et lite lager av forlagets bøker og våre lesere kan da så langt opplaget til enhver tid rekke regne med å få effektivert sine bestillinger omgående.

De bøker det dreier seg om har vært eller vil bli omtalt i Folk og Land etterhvert, men vi viser foreløpig til den korte oversikt over hver bok i annonsen.

Såfremt tiltaket vinner anklang blant våre lesere, vil vi søke det utvidet med bøker også fra andre utenlandske forlag.

For alle dem som kan lese

ligheten av en øyeblikkelig løsning, men ga ellers bestemt uttrykk for regjeringens vilje til å løse problemet på lang sikt fra grunnen av.

Noen av CGT-lederne uttalte etter sammenkomsten med presidenten at det er deres inntrykk at presidenten nå er sikrere på sin stilling og med fasthet vil gå inn for å gjennomføre sine programposter, ennskjønt han under konferansen ga uttrykk for sin bekymring overfor de aktuelle problemer, skapt av visse forstyrrelses-elementer.

Generalforsamlingen gjorde til slutt flere vedtak. Først om å rette et ultimatum til de streikende leger ved syndikatenes hospitaler om å gjenoppta arbeidet innen 24 timer. I motsatt fall blir de avsatt, og man vil forlange dem stilt under tiltale.

Man forlanger også at prisene på de fremste livsnødvendigheter skal fryses fast på det nivå som rådet 1. januar 1958.

Videre får arbeidsgiverne en tidsfrist på seg for å ordne 60 pst. lønnsstillegget i de tilfelle hvor det ennå ikke er skjedd.

Det skal sendes en søknad til Kongressen om at alle som av fagforenings eller politiske grunner mistet sine stillinger etter revolusjonen må få utbetalt lønn for hele den periode de urettmessig har vært fratatt sine poster.

Videre søkes det Kongressen om en økning av pensjonistbeløpet.

Det rettes en henvendelse til Regjeringen om tilbakelevering til arbeiderne av sosialorganisasjonen Fundasjon Eva Peron, og man krever utlevert liket av senora Eva Peron.

Det er innkalt til ny generalforsamling den 28. august.

Kampen mot oljeprogrammet.

Dr. Horacio Sueldo av Partido Democrata Cristiano har i en radiotale nettopp kommet med avsløringer om den revolusjonære bevegelse som forberedte et statskup den 8. juli. Komplottet regnet med

Forts. s. 7.

tysk håper vi at vår boktjeneste vil være en hilsen ute fra den store verden, og vi vil særlig anbefale disse verdifulle og vakre bøker som gaver til folk som har litt mere i knollen enn det som er vanlig her i Norge.

«Aftenpostens» siste bidrag i kampen mot bolsjevismen

Tåpelig angrep på de spanske frivillige fra kampene på Østfronten. Og en mere innsiktsfull kommentar i «Farmand»

General Esteban-Infantes: Blau Division, Druffel-Verlag, Leoni am Starnberger See.

Det er fantastisk at en avis av typen «Aftenposten» ikke bare kan bestå i et land som roser seg av å være noenlunde opplyst, men at den til og med inntar en dominerende stilling innen norsk avisverden. Og ille må det stå til med et politisk parti som er tvunget til akseptere noe slikt som «Aftenposten» som et slags politisk hovedorgan.

Nå fikk det enda passere at bladet så hensynsløst ublygt lar de forretningsmessige hensyn dominere og at det uten å skamme seg manøvrerer sine åndelige seilfiller etter de lumre luftninger som kalles «folkemeningen». Verre er det at bladet slår alle rekorder også når det gjelder politisk uforstand.

Vi roter litt i den åndelige søppelkasse som heter «Aftenposten» og noterer oss at mens hele verden står på randen av en ny verdenskrig og mens bladets politisk hyr-

der daglig proklamerer det hellige korstog mot kommunismen og alt dens vesen, finner dette nydelige konservative blad det vel anbragte å servere et «spesialtelegram» fra en herre som heter Richard Scott Mowrer — og hvis politiske og rasemessige utspring det ikke behøver å herske tvil om — med et fantastisk angrep på — Den blå divisjon som med våpen i hånd kjempet mot den fare bladets parti sier seg å kjempe mot!

Det heter i dette nydelige telegram blant annet:

«Det er gått tretten år siden Hitlers tredje rike gikk under, men her nede dukker gjengangerne fra aksetiden fremdeles frem fra tid til annen. Som regel skjer det med myndighetenes velsignelse og bistand som noe nasjonen kan være stolt over. Slik er det for eksempel med Den blå divisjon som kjempet ved tyskerne sine mot russerne i den annen verdenskrig.

(Forts. s. 6).

Soldater fra Den blå divisjon.

Den blå divisjon Svolve RAIDET Fra Marx til Nikita Krusjtsjov

(Forts. fra s. 5).

Og så durer det da løs i den vante stilen fra de samme kretser som helt fra den spanske borgerkrigs tid har forsøkt å bringe også Spania under det røde herredømme under applaus fra slike konservative organer som den politiske analfabet «Aftenposten». Vi får blant annet høre at «det finnes ikke spor av anger eller skyldfølelse i forbindelse med Den blå divisjons innsats». Tenk det, Hedda! At ikke disse som frivillig satte livet inn i kampen mot bolsjevismen og for Europa dengang da alle dagens kommunistbeksjempere allierte seg med Stalins blodhunder skammer seg!

Heldigvis er ikke all politisk tenkning i Norge fordummet i den grad som «Aftenposten» gir uttrykk for. Det er glimt av forståelse å finne hos de mere fremmelige, og så får en da for Norges skyld håpe at det er disse siste som får overtaket over de underutviklede avispolitikere, som fremdeles er så redd for sin tidligere alt annet enn ærefulle nasjonale holdning, at de kommer i skade for å miste bort selv det vesle politiske vett de måtte ha vært i besittelse av.

I «Farmand» finner vi således en bemerkelsesverdig artikkel av høyesterettsadvokat E. Steen-Olsen: «Fredens kirkegård», hvor det bl. a. heter:

«Winston Churchill gikk i allianse med den makt og den diktator som han i sterkere og mere rammende ordelag enn noen annen hadde fordømt som summen av ondskap, djevelmakt og blodbesudlet maktbegjær. Bare Krusjtsjov har gitt Stalin en verre attest. Franklin D. Roosevelt gjorde det han kunne for å slutte seg til alliansen. Angelsakisk opportuniste kjenner dessverre ingen prinsipper og ingen grenser. Med denne alliansen begikk Churchill og Roosevelt — som begge tiltok seg diktatorisk makt under krigen — det mest skjebnesvangre forræderi mot sine land, mot menneskeheten og mot alle prinsipper for demokratisk livsførsel —

Vestens politikere har i det tyvende århundre vist det mest fantastiske kortsyn. Truman telefonerte til Churchill og Stalin. Også Stalin bekreftet at han var svært enig i at atombomben ble sluppet. Han nevnte ikke at Japan var et øyrike. Og at atombomben over Japan i realiteten eksploderte over London. Havet som hadde beskyttet øyriket

mot invasjon og tillatt England å bygge opp sin makt og maktbalanse, var plutselig forsvunnet som uoverstigelig voldgrav. Stalin og hans tronfølgere behøvet ikke å spasere over havet. Våpnene kunne ta luftveien. England opplevet V 2 som skapte tilløp til panikk. Allikevel gikk det sammen med Amerika om å gjøre kommunismen til verdens mektigste idé og våpenmakt. Nå har kommunistdiktatorene redusert England til en ynkelig makt. De britiske øyer kan raseres til kirkegård. Havet er plutselig forvandlet til Englands frykteligste fiende. Nå sperrer havet landets befolkning inne».

Sjelden har vi hos en mann utenfor Nasjonal Samling funnet en så klar forståelse av hva det virkelig dreier seg om. Det er bare en slik forståelse og et slikt oppgjør med gammel synd og gammel urett som kan redde Europa og for den saks skyld hele verden i dag.

Men hva så med «Aftenposten» og dets perfide angrep på Den blå divisjon i en slik stund? Hvor lenge kan Høyre være tjent med en slik belastning av politisk åndssvakhet? Kan det ikke være på tide at Høyre gjør med «Aftenposten» det som Venstre måtte gjøre med «Dagbladet»? La bladet sitte der og pusle med sine annonser og sin fortjeneste, men slå hånden av det politisk.

Den blå divisjons innsats i Europas kamp mot det bolsjevikiske trykk fra øst har allerede fått sin ærerike plass i historien, på samme måte som de norske frontkjemperes. Det kan hverken «Aftenposten» eller bladets mystiske «korrespondenter» rokke ved. For de av våre lesere som følger trang til å gjenoppfriske minnet om dette gamle våpenbrorskap i kampen mot Stalins masser, vil vi henvise til en bok av divisjonens siste kommandør, general Emilio Esteban-Infantes. Den er kommet i tysk oversettelse på Druffel-Verlag, Leoni am Starnberger See og heter «Blaue Division». Generalen ble senere den spanske hærs generalstabssjef og en merker hurtig at det er en høyere offiser med internasjonal erfaring som har æren av dette minnesmerke over den spanske frivillige innsats i annen verdenskrig. Det deltok ialt over 20 000 spanske frivillige på tysk side i og utenfor Den blå divisjon og blodofrene var harde. Divisjonens 15 000

(Forts. fra s. 2).

Ved hjemkomsten fikk de fleste fri mot å melde seg for de hjemlige politimyndigheter. Overrettssakfører Vik fikk sin hustru ut fra sykehuset og reiste sammen med henne til Svolve. De kom hjem den 2. september.

HJEMMET ØDELAGT

Huset deres, et av de bedre i byen i gamle dager, var nå et trist skue. Kommunen hadde beslågt det, fylt det med husløse eksistenser som ingen andre ville ha, og det var ingen plass for Vik og hans familie. Den side av saken fikk han først brakt i orden i 1948.

I en samtale med ekspedisjonssjef Nygård i Justisdepartementet i Oslo hevdet denne at det ikke var noen vits for Vik i å reise til Svolve da byen var nedbrent, og like dårlig orientert var også lagmann Solem sa Vik.

Vik forsøkte å få sin sak hurtigst mulig inn for retten da han kom hjem, etter å ha nektet å vedta et forelegg, og saken var berammet til den 12. juli kl. 17. Han og rettsvitnet ventet og ventet på dommeren, sorenskriver Rognlien, men denne hadde fått en misvisende beskjed og kom ikke. Først i desember 1946 kom den så opp etter en telefonisk innkallelse.

Ved dommen mistet ikke Vik sin sakførerbevilling.

Sin innmeldelse i NS forklarte Vik bl. a. med at det var kommet en erklæring fra Den Norske Sakførerforening om at medlemskap i NS ikke var uforenlig med foreningens lover, og Justisdepartementets juristforening oppfordret Vik til å melde seg inn i partiet.

— Min oppfatning av situasjonen den gang var at det beste ville være å sette opp en norsk regjering. Tyskerne hadde jeg overhodet ikke kontakt med. Da krigen kom sa jeg fra meg alle tillitsverv og forholdt meg helt passiv.

En passant nevnte Vik at en styrmann Windsrygg fra VDS i norsk styrmannsuniform var los på fangebåten «Queen Emma». Han hadde også hørt at en ungdom ombord, en viss Bang fra Tromsø,

mann hadde ialt 12 726 døde, sårede og saynede. For norske frontkjemper fra Leningradfronten vil det være av særlig interesse å lese denne bok, fordi Den blå divisjon også hadde noen av sine hardeste kampe på dette frontavsnitt.

Boken kan leveres gjennom Folk og Lands Bøktjeneste.

(Forts. fra s. 4).

hadde lagt ga plass for mange tolkninger. Men Lenin ga ingen plass for slike tolkninger, hans lære om partiet var absolutt uakseptabel for sosialdemokratiet. Det er derfor fullt berettiget å tale om en marxistisk-leninistisk lære i motsetning til sosialdemokratiske og andre sosialistiske lærer. De kan bygge på Marx, men ikke på Lenin.

Men Lenin døde i 1924 og siden kom strid mellom grupper og personer. Denne stridens innhold var selvsagt bestemt av de vanskelige og kompliserte oppbyggingsoppgavene. Men bakom lå hele tiden striden om hvem som skulle arve Lenins autoritet og ta makten i det autoritære partiet. Det ble Stalin som tok seiren hjem, han var partiets generalsekretær og han benyttet seg av Lenins dogme om partiets ufeilbarhet og autoritet, til selv å erobre plassen som den ufeilbare autoriteten.

Og da makten noen år hadde ligget fast i Stalins hender, fikk de indre partiforhold ny karakter. Massefølgelsene og massehenrettelsene tok til. Kulakkene falt, offiserskadrene falt, Lenins gamle venneskare falt for bakvaskelser, falskhet, tortur og rettsoppgjør! Store grupper av kommunistiske emigranter falt. I et kvart århundre lå makten uinnskrenket i despotens hender og det er innlysende at læren i denne tiden ble bygget videre ut: den marxistisk-leninistisk-stalinistiske læren. Til læren som til læreren fikk man lov å sverge ubetinget og skulle man leve sitt liv videre innenfor den kommunistiske verden i den perioden, fikk man sluke godtroende all den løgn og all den skamløse og blodige undertrykkelse, som hørte Stalins despoti til.

Under Stalins levetid var der tilsist ingen grenser for hans geni. Han var en gudommelig allfader, solen som ga landet og folkene deres livskraft, skaperen selv, hær-

uttalte at «de» allerede hadde vært en hel uke i Svolve og sondert terrenget.

ERSTATNINGSKRAVET

Sitt erstatningskrav hadde Vik basert på et tap på 40 kroner døgnet, dvs. 1800 arbeidsdager i fire og et halvt år. Det bli 72 000 kroner. — Dessuten ble han gående enda 300 dager før han fikk begynne med noe igjen. Det blir ytterligere 12 000 kr. I forskjellige takster over hus og bortkomne saker fra hjemmet ble skaden ansatt til 5 600 kroner og i alt dreier erstatningskravet seg om 95 390 kroner.

skarernes marsjal og fører, statsbyggeren og verdensfrelseren. Så var språket innen hans eget parti, men dessverre også innenfor de utenlandske partiene anvendte man samme forrykt-panegyriske språk for å karakterisere universalgeniet.

Nikita Krusjtsjov hadde mange årsaker til å avregne med Stalinmyten. Den nærmeste hensikten var vel ikke å åpne veien for en liberalisering, men å drepe en død autoritet, som ellers kunne komme til å hvile som en ulidelig byrde på dem alle. Det var nødvendig å si fra, at også dette gudebilde hadde vært fylt av rotter og mus og orm og elendighet og at man alt for lenge hadde tillagt det en makt og autoritet, som det ikke tilkom. Det er mulig at Krusjtsjov gikk for langt, — det finnes mange vitnesbyrd om hvilke innsikter og hvilken oversikt Stalin var i besiddelse av og hvilken smidig og energisk taktikker han var i det spill, som tilsist ga ham en så uhørt stor gevinst.

Men stort sett hadde Krusjtsjov selvsagt rett og lettelsen må ha vært stor, selv om man på visse hold, for eksempel i Øst-Berlin, stadig har villet bevare hans autoritet som våpen i indrestriden. Som sosialfilosof, som tenker, lærer og skribent kan Stalin overhodet ikke sidestilles med Lenin og den dyrkelse han har vært gjenstand for, har ikke stått i noe rimelig forhold til hans arbeider. Men han var en usedvanlig utrustet mann og spilte en stor rolle i partiet både før og under revolusjonen, omenn aldri i første plan. Men hans begavelse var ikke av intellektuell art, han var hverken tenker eller polemiker som Lenin. Gjennom ensomme og bitre emigrasjonsår hadde Lenin lært Europa å kjenne. Han hadde bare forakt til overs for de europeiske livs- og statsformer, men til en viss grad var hans liv preget av den humane vesteuropeiske mennesketypen. Stalin var og fortsatte å være en selverlig orientalsk herskertype uten snev av human tankegang. Men de to menns ytterst forskjellige virksomhet fra århundreskiftet til revolusjonen utviklet naturlig to vidt forskjellige typer.

Den mann som i et kvart århundre var Sovjet-samveldets diktator og den urokkelige autoriteten innenfor den kommunistiske bevegelsen, satte imidlertid i høy grad sitt preg på utviklingen. For den vanlige vesteuropeer sto han som en av dette århundres mest avskrekkende despoter. Men han var en stats-

Argentina brev

(Forts. fra s. 5.)
deltagelse av førende krefter i UCR del Pueblo (ingles) og noen isolerte grupper innen de vepnede styrker. Det fremgår at general Aramburu stilte seg avvisende overfor kupplanen og har søkt å pasifisere de ivrigste revolusjonsmakere. Det hevdes fra enkelte hold at 8. juli-komplottet først og fremst hadde til mål å forhindre utviklingen av oljeforhandlingene, som da pågikk.

Så har man også i august måned hatt kontroversen med Chile om eiendomsretten til øya Snipe i Beagle-kanalen. Det er jo merkelig at denne eldgamle tvist akkurat nå skulle anta dimensjoner. Ryktene i gaten går ut på at en fremmed stormakts agent står bak, i den hensikt å provosere en virkelig alvorlig situasjon ut av den lille affære, og således legge hindringer i veien for gjennomføringen av nasjonenes oljeprogram. Chile på sin side står like foran valgene, og det er vel ikke å undres over at imperialistiske interesser under disse forhold er i bevegelse i begge land.

Seier for peronistene.

Vedtagelsen av den såkalte lov for yrkesgruppene registreres som et stort og viktig nederlag for opposisjonen. Dette er en lov som vil regulere de syndikale organisasjoners virksomhet og tillate CGT's gjenoppstanden på den nasjonale arena. Opposisjonen har hamret på at denne lov vil føre rett inn i totalitarismens favn og favorisere en peronistseier i syndikaten. Visepresidenten, dr. Alejandro Gomez, har sluttet seg til opposisjonen i denne sak, noe som synes å bekrefte de hyppige selglivede rykter om en alvorlig meningsforskjell mellom president og Vice. (Rent apropos: de argentinske politikeres dr.-titler, må

bygger i stor stil, en krigfører og taktikker, som oppnådde så store resultater, at neppe noen mer enn han har undergravet og knust den gamle europeiske verden.

Han førte Lenins lære videre, han brukte dens dogmer innenfor og utenfor partiet og fordi han var bestemmende for den videre oppbygning av riket, skapte han nye dogmer, som etterhånden inngikk i lærebygningen. La oss bare nevne et par: kollektiviseringen av landbruket som veien til sosialismen og gjennomføringen av den sentraliserte statskapitalismen som samfunnsprinsipp.

(Forts i neste nr.)

Håkon Meyer.

virke noe merkelig på norske lesere. Det kan opplyses at flestparten av disse er folk med juridisk utdannelse, og at disse har rett til dr.-tittel).

Beskyldningen mot Aramburu og Rojas.

Aramburu og Rojas er begge ganske nylig blitt gjenstand for beskyldninger om «økonomiske uregelmessigheter» ifra en diputado. Noe som later til å smerte dem begge meget dypt, skjønt det ikke er svært lenge siden de selv strødde om seg med liknende beskyldninger mot andre! De har forlangt opprettet en æresdomstol for å undersøke saken.

Til slutt vil jeg ha fornøyelsen av å gjengi en United Press-melding om at Guatemalas president, general Ydigoras, i forrige uke har sparket og spent og dratt til «New York Times» korrespondent i Guatemala. Årsaken til det temperamentsfulle overfall, var at reporteren hadde publisert falske informasjonen i en guatemalsk avis ved navn «Prensa Libre», som betyr fri presse. Et politisk ukemagasin her bemerker humoristisk at «de talløse Jules Dubois' er som går løs over hele det amerikanske kontinent, og såvisst ikke representerer hverken den frie presse eller det autentiske nordamerikanske folk, bør legge sine skjegg i bløt, når det nå begynner å opptre statsmenn som ikke vil tåle deres «informasjonsmessige» fornærmelser. S.

70 år.

(Forts. fra side 2).

var i fengsel, og I kom til meg». Det høres liksom så enkelt og ubetydelig. Og allikevel — det er det som teller, sier han som kjenner alt. «Hva I har gjort mot en av disse mine minste brødre, det har I gjort mot meg». Det er hemmeligheten. Realverdien i mennesket.

I dens stille bunn,

I den dype grunn

Gjemmes livets edelsten.

70 årsdagen sin feirer Hjørdis Norli i barndomshjemmet sitt. I ensom majestet troner det der ute i svingen ved Kongshavn, like under Ekebergåsen, hardt trengt av den stadig travlere Mossevegen, snart nesten som et ledd av den. Og rett nedenunder larmer jernbanen på sin ilsomme flukt mot sør og øst. Men kom innenfor! Du blir møtt av ro og fred og hjertevarme. Og fra den romslige verandaen fanger øyet ditt fjorden og øyene og Asker- og Bærumsåsen, der de blåner i vest.

Dette er Hjørdis Norlis hjem. Hun er født her. Hun er vokst opp her. Herfra gikk hun ut en sommerdag i 1910 for å hente sin duskelue. Her har hun siden bodd all sin dag. Og her treffer åremålsdagen henne. Nå går hun inn i «den gyldne alder». Vi hilser ved inngangen og ønsker meget godt for dagen og for årene som kommer. Og vi hilser hjemmet hennes gjennom de mange år og synger med Anders Reitan:

Guds fred over huset hvor
kjærlighet bor
Og hjertet har smeltende
stemme,
Hvor fremmed og kjenning,
hvor liten og stor
Så hjertelig møtes som
hjemme!

H. A.

Kjøp Hedems beste!

Prost A. E. Hedem: Historieforsknings og rettsskandale.

Send oppgave til oss over folk som bør ha dem — og beløpet kr. 3.— + porto pr. brosjyre over giro 15028, Forbundet, Boks 3214, Oslo. Vi ekspederer brosjyrene direkte herfra. La denne brosjyre bli spredt like hurtig som de foregående.

Anbud

på hugging og fremdrift av et større parti grantømmer ønskes.

Vanlige forbehold.

Henv. til

Magnhild Fineide,
Finneldfjord.

Noen kasser

gode høstepler og vinterepler tilsalgs.

Arne Bergsvik,
Kapp.

Oslo Stigefabrikk

Inneh. ALF T. LUNDE,

Mosseveien 8, Oslo

Skyvestiger oljet m/ cadimerte beslag. Takstiger av jern, malertrapper og heisbare loftstrapper.

TK. 68 89 17, priv. 67 07 79

Arkitekt

HUSTAD

BÆRUMSV. 5, Ø. ULLFRN
Telefon 55 61 29 — Oslo

Tannlege

MARTIN KJELDAAS
Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

Annelise Parow
TANNINNSETNING
Trondheim

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2
Telef. 44 43 33

FOLK OG LAND's boktjeneste

Fra lager leverer vi så langt opplaget rekker følgende høyaktuelle bøker fra det tyske Druffel-Verlag:

Marc Augier: Götterdämmerung.

Forfatteren var under verdenskrigen fransk ungdomsfører og «kollaboratør». Han deltok som frivillig på østfronten som underoffiser og var senere redaktør av «Combattant Européen». Augiers bok begynner med at han som følge av begivenhetene i 1944 må forlegge utgivelsen av dette blad for de franske krigsfrivillige til Berlin. Han forteller om den siste bombevinter 1944—45 i Tyskland, om opplevelser i Sigmaringen, marskalk Petains tilfluktssted og endelig om sin egen flukt over Alpene til Mailand, hvor forfatteren opplevet Mussolinis siste dager.

208 sider. Innbundet i lerretsbind.

Kr. 23.50.

Ilse Hess: England — Nürnberg — Spandau. En skjebne i brever.

Rudolf Hess' forvovne, men forgjeves fredsflyvning var en av de mest dramatiske begivenheter under annen verdenskrig. I innledningskapitlet forteller fru Hess om disse skjebnesvangre mardager 1941 og så lar hun sin mann selv tale gjennom egne brever: om den ensomme flukt til Skotland, årene i engelsk fangenskap, månedene på anklagebenkene i Nürnberg og tanker og samtaler bak fengselsmurene i Spandau. Hess ble som kjent uttrykkelig frifunnet for tiltalen om krigsforbrytelser, men ble dømt for «sammenvergelse mot freden». Selv den gamle kyniker Winston Churchill reagerer mot den grusomme behandling av Rudolf Hess og skriver i sine krigsdringer: «Når jeg tenker over Hessaffæren, så er jeg glad for at jeg ikke har ansvaret hverken for hans behandling dengang eller nå — —» Hess viser seg i sine brever så langt fra å være det åndelige vrak som propagandaen gjerne vil gjøre ham til. Tvertimot viser de at han er en mann som med overlegen, ja nesten filosofisk storhet bærer sin skjebne, som en tysk avis skriver om denne bok.

176 sider. Innbundet i lerretsbind.

Kr. 15.50.

Walter Nowotny: Fliegerwunder aus Österreich.

Oberst Sundlo omtalte for kort tid siden i Folk og Land begivenhetene i forbindelse med forsøkene på å skjende minnesmerket over denne verdenskrigens kanskje mest berømte krigsflyger, som selv hans engelske motstandere viste den siste ære da han mistet livet i kampen for fedrelandet. Boken er utgitt av krigsflygerens bror og innledes med et kort forord av hans ridderlige franske motstander, Pierre Clostermann. Han peker på at fremtiden må minnes disse stolte menn, som har «båret den tyske nasjons ære over alle Europas himler».

140 sider. Rikt illustrert. Innbundet i lerretsbind.

Kr. 16.—

Joachim von Ribbentrop: Zwischen London und Moskau.

En sensasjonell bok, som gir et annet bilde av utenriksminister von Ribbentrop enn det propagandaen har etterlatt verden. Boken er utgitt av fru von Ribbentrop og gir oss Ribbentrops erindringer og siste optegnelser fra dødssellen i Nürnberg. Dette er et historisk dokument. Det var Ribbentrop som undertegnet avtalen med Sovjetsamveldet og han kom i personlig berøring med alle datidens førende statsmenn. For alle historisk og politisk interesserte lesere er dette et kildekrift av første rang.

336 sider. Illustrert. Innbundet i lerretsbind kr. 31.—

General Emilio Esteban-Infantes: Blaue Division.

På et annet sted i dette nummer er denne bok også nevnt i forbindelse med Aftenpostens fornyede angrep på denne spanske frivillige innsats i kampen mot bolsjevismen. Forfatteren, som nå er generalstabssjef i Spania var divisjonens siste kommandør. Boken har også et avsnitt om den spanske frivillige innsats utenom Den blå divisjon. Blant annet deltok det spanske frivillige helt til de siste kamper i og om Berlin.

136 sider. Illustrert. Innbundet i lerretsbind. Kr. 17.50.

Helmut Sündermann: Alter Feind was nun?

Forfatteren var som stedfortredende rikspresesjef en av de ledende menn blant Goebbels medarbeidere og er også selv en kjent publisist. I denne bok tar han for seg det tradisjonelle engelsk-tyske fiendskap. Av dokumentarisk betydning er fremstillingen av forhistorien til den annen verdenskrig som bygger såvel på forfatterens egne opplevelser som på britiske aktstykker.

208 sider. Illustrert. Innbundet i lerretsbind Kr. 18.—

Helmut Sündermann: Das Erbe des falschen Propheten.

Forfatteren gir i en særdeles grundig levende fremstilling et bilde av Moskvas kamp om Tyskland fra Lenin til idag. Forfatteren peker på at hvis Russland vil gjenopprette det gamle tradisjonsrike vennskap mellom de to folk, så må det gi avkall på arven etter den falske profet Karl Marx. «De må oppgi Tyskland for å vinne Tyskland». Boken slutter med en skildring fra Berlin av idag.

264 sider. Illustrert. Innbundet i lerretsbind. Kr. 28.—

Bøkene sendes portofritt mot forskuddsbetaling. Eller i oppkrav med tillegg av porto og gebyr.